

Український Вінок

Віддавна в Україні основною оздобою голови у дівчат був віночок. Молодиці (тобто заміжні жінки) вже не мали права одягати вінки. За порушення цих традицій суворо осуджували. Різновид вінків був дуже великим: вінки-шнури, вінки площинні, вінки звиті. Матеріали (стрічки, плетені шнури, шовкова тканина, пір'я птахів, штучні та живі квіти), конструкція, форми й техніки виготовлення головних уборів були надзвичайно різноманітними.



Поширений тип вінків-шнурів - тоненькі яскраві стрічки, які пов'язувалися навколо голови і закріплювалися ззаду, стримуючи розпущене волосся. За таку стрічку з обох боків голови затикали штучні або живі квіти.

Площинне вінкоподібне вбрання робилося обов'язково на твердій (іноді картонній) основі, яка складається з окремих колоподібних елементів. Іноді на неї нашивали вузькі різнокольорові стрічечки, закладені у дрібні збори, частіше ж основу обтягували шовковою тканиною, а зверху прикріплювали квіти. Звиті вінки були, очевидно, наступною стадією розвитку дівочих головних уборів після простого закладання квітів за стрічку або за коси. Наші предки вірили, що вінок із живих квітів, захищатиме вродливих дівчат від лихого ока та "нечистої сили", що дівчина у вінку володіє чарами, якими вона може, наприклад, тяжко покарати напасника.

Залежно від призначення звитий вінок міг бути більш або менш нарядним і складним за конструкцією, а також робився з різних сортів живих (чорнобривців, рожі, волошків, маку, барвінку, калини) або штучних квітів. Кожна квіточка вплетена у вінок носила своє магічне значення. Нареченим в день весілля одягали барвінкові вінки - символ чистоти, кохання, плодючості. Маки означають красу і молодість, волошки говорять про скромність і ніжність

дівчини. Обов'язковою частиною святкового чи весільного вінка була калина, як символ любові, щастя, здоров'я, багатства, краси.

Дівчата плели собі вінки "до лиця" - кожна підбирала саме ті квіти, кольори яких їй найбільше личили. Це були квіти маку, синіх волошок, білого ромен-зілля, чорнобривців та дикої рожі. Щоб посилити захисну силу вінка, вплітали поміж квіти стебла часнику, полину та любистку - зілля, яке нібито має чарівну силу проти всякого "чортовиння", а також пташине пір'я.

Носили вінкоподібні головні убори так, щоб зверху голова дівчини (маківка) залишалася відкритою. Вінки одягали під час свят та весілля.

Про це й пісень багато складено:

*Йдуть дівоньки в садочок,
Зав'ють вони віночок:
Із рутоньки, із м'ятоньки,
З хрещатого барвіночка,
З запашиного василечка.*

А в ніч на Івана Купала вінок виконував роль вісника долі. Коли надходить північ дівчата тихо й урочисто йдуть до води, кожна знімає з голови свій вінок, ставить в нього свічку, пускає на воду і загадує бажання: "Пливи, віночку, аж дути, де живе мій милий! Ясна свічечко, не згасни! Бистра річенько, не втопи віночка! Хай допливе до моєї долі!"

Взимку дівчата замість вінка перев'язували собі голову вище чола червоною або голубою стрічкою. Або вживали вінок із штучних квітів.

Матеріал підбрала подр. Неля Лавриненко